

Til: Sundhedsstyrelsen

Dato: 28. august 2023

Lægelig Videreuddannelse Øst høringssvar til Sundhedsstyrelsens rapport med anbefalinger til ændringer af den lægelige videreuddannelse

Lægelig Videreuddannelse ØST (LVU/Ø) kvitterer for muligheden for at indgive høringssvar til Sundhedsstyrelsens (SST) rapport med anbefalinger til ændringer af den lægelige videreuddannelse. Rapporten har været længe undervejs og repræsentanter fra LVU/Ø har af flere omgange haft mulighed for at kommentere det løbende arbejde.

I mellemtiden har regeringen nedsat flere kommissioner på området herunder struktur- og robusthedskommissionen. LVU/Ø henstiller til at SST afventer konklusioner fra disse før der træffes vidtrækkende beslutninger, som potentielt skal omgøres/tilpasses efterfølgende.

LVU/Ø er positive i forhold til en ændring af den lægelige videreuddannelse, som understøtter, at fremtidens speciallæger får kompetencer, der imødekommer de behov, som patienter og borgere vil have set i et tyveårs perspektiv fra nu samt medvirker til at skabe lige adgang til sundhed og behandling.

Det er vigtigt, at videreuddannelsesregionerne inddrages tæt i arbejdet fremadrettet – både hvad angår proces og det konkrete arbejde, men i høj grad også udpegning af repræsentanter i forskellige arbejdsgrupper.

I nedenstående har LVU/Ø forholdt sig anbefalingerne. Nogle anbefalinger behandles enkeltvis, mens andre grupperes med beslægtede anbefalinger.

1. Kompetenceniveau for speciallægeanerkendelse; 3. Videreuddannelsens varighed; 4. Nationale specialebeskrivelser der beskriver kerneopgaver; 5. Nye målbeskrivelser der styrker fælles kompetencer; 7. Modernisering af de syv lægeroller

LVU/Ø hilser ønsket om en grundig revision af ovenstående velkommen. I til-læg er det positivt, at SST åbner for en større integration mellem specialerne og for mere fokus på generalistkompetencer i den lægelige videreuddannelse. Fremtidens sundhedsvæsen kalder på læger, og sundhedsprofessionelle i det hele taget, der foruden at være dygtige på deres eget felt også kan samar-bejde fleksibelt om en fælles opgaveløsning på tværs af specialer og organi-satoriske skel.

LVU/Ø finder paradigmeskiftet fra den ekspertdefinerede tilgang til kompeten-cer og mål til den mere patientforløbsorienterede tilgang til kompetencer og mål i den lægelige videreuddannelse interessant. Samtidig har LVU/Ø en stor opmærksomhed på proces i forhold til dette, da udvikling af redskaber og mål i denne kontekst – herunder fælles og tværgående kompetencer vil kræve en inkluderende og samarbejdende proces på tværs af specialer og regioner, som ikke tidligere har været praktiseret.

Før selve arbejdet går i gang er det afgørende, at SST får sat rammerne for arbejdet. Det kunne fx handle om at definere hvilke elementer i en specialebe-skrivelse, som er prædefineret af SST, og hvilke elementer som de faglige sel-skaber og regionerne kan bidrage til. Derudover er det også essentielt, at SST laver en solid begrebsafklaring og sikrer ikke blot et fælles udgangspunkt, men også en løbende opfølgning på udviklingsarbejdet, så alle involverede parter forholder sig til det samme. Anvendelsen af begrebet "beslægtede specialer", findes fx at kunne medføre væsentlige udfordringer, da en patientcentreret til-gang til kompetencer og patientbehandling kan risikere at blive begrænset af et tankesæt hvor et eller flere specialer skal "parres" som "beslægtede".

LVU/Ø foreslår i stedet, at arbejdet igangsættes med tanke på en bredere in-tegration og samarbejde mellem alle de specialer, hvor der kan beskrives fæl-les kompetencer – dvs. en højere grad af matrix-tankegang i stedet for en ud-videlse af den nuværende silo-tankegang.

En ændring og revision af ovenstående er en krævende proces. Alle delele-menterne er interafhængige, hvorfor man fx ikke kan igangsætte en proces for revision af Nationale specialebeskrivelser eller klinisk kompetenceprofil for kandidater uden at have forholdt sig til moderniseringen af de 7 lægeroller først.

Det er vigtigt at arbejdet med ændringer af den lægelige videreuddannelse ta-ger højde for de behov i sundhedsvæsenet som vil være fremtrædende i frem-tiden. Flere af behovene ses allerede nu. Derfor er det vigtigt, at kommende speciallæger ikke bare har viden om, men forstår at anvende innovation, tek-nologi, AI, kulturforståelse og formidling samt prioritering og bæredygtighed

som en del af lægegerningen. SST bør derfor i samarbejde med videreuddannelsesregionerne overveje at inddrage andre faggrupper i dele af arbejdet med fx de generiske kompetencer. Det kan fx være eksperter inden for digitale og AI-kompetencer, tværprofessionelt samarbejde, kommunikation og bæredygtighed. Herudover ønsker LVU/Ø også at gøre særligt opmærksom på, at der er tungtvejende belæg i litteraturen for, at udviklingsarbejde indenfor sundhedsfaglig videreuddannelse både styrkes og fremtidssikres ved samskabelse med målgruppen, dvs at der er behov for en langt højere grad af inddragelse af nuværende og kommende yngre læger i det videre arbejde.

LVU/Ø ønsker at blive involveret i tilrettelæggelsen af først udarbejdelses- og dernæst implementeringsprocesplanen.

Hvis SST ønsker at afkorte nogle af speciallægeuddannelserne skal der tages hensyn til curriculum. Hvis der skal flere generalistkompetencer ind i uddannelserne, er man nødt til at kigge på hvad der skal ud af uddannelsen. LVU/Ø har en opmærksomhed på, at det kan kræve en særlig proces og en inddragelse af nye perspektiver og interesser udover de traditionelt involverede parter.

2. Klinisk kompetenceprofil for nyuddannede læger og bevarelse af klinisk basisuddannelse

LVU/Ø er enige i anbefalingen. Hvis SST ønsker at gøre alvor af denne anbefaling bør SST, regionerne og universiteterne arbejde tættere sammen om hele den lægelige uddannelse fra grunduddannelse over KBU til specialuddannelserne – ligesom det bør indtænkes at fremtidens læger, dvs. slutbrugere af både præ- og postgraduat lægeuddannelse . Herunder bør man kigge på at tilpasse curriculum bedre fx som spiralcurriculum på tværs af den præ- og postgraduate lægeuddannelse indenfor en række af de tværgående og generiske kompetencer. Dette arbejde bør indgå i formuleringen af den kliniske kompetenceprofil, som ressourcepersoner i den lægelige videreuddannelse fra videreuddannelsesregionerne med fordel kan inddrages i.

6. Fleksibilitet og merit

LVU/Ø hilser ønsket om større fleksibilitet velkommen. SST bør efterstræbe så stor fleksibilitet som muligt inden for rammerne sat af EU.

Dog bemærkes det, at øget fleksibilitet vil give en øget administrativ byrde.

LVU/Ø henstiller til, at SST afventer strukturkommissionens arbejde før der for alvor tages beslutninger på dette område.

8. Nye kriterier for specialer

LVU/Ø tilslutter sig de nye kriterier for etablering af nye specialer og finder det positivt, at specialets betydning for befolkningens sundhedsbehov fremadrettet skal indgå som kriterium for etablering eller bevarelse af specialer

9. Oprettelse af funktionsmodel med fælles uddannelsesindhold for Klinisk biokemi, Klinisk immunologi og Klinisk mikrobiologi; 10. Modernisering af funktionsmodellen i intern medicin; 11. Flere fælles kompetencer i de kirurgiske speciallægeuddannelser; 12. Det akutmedicinske speciale

Lægelig Videreuddannelse ØST finder at denne anbefaling bedst kommenteres af specialerne selv herunder de faglige selskaber.

LVU/Ø har dog en opmærksomhed på at sikre en inddragende og tværregional proces vedrørende arbejdet med fælles kompetencer. Herudover finder LVU/Ø, at det vil være afgørende at skabe national konsensus omkring hvordan fælles kompetencer skal opnås i praksis samt hvordan det tænkes implementeret i uddannelseslægenes forløb og kursusrække i de enkelte specialer.

En række specialeråd fra Videreuddannelsesregion ØST har udtrykt bekymring over disse anbefalinger. LVU/Ø anbefaler, at særligt de specialer og subspecialer som er uenige i denne anbefaling inddrages tæt i processen mhp at sikre det bedst mulige grundlag for både udviklings- og implementeringsarbejdet.

13. Efteruddannelse der styrker speciallægekompetencen; 14. Fagområdeuddannelser og fagområdekriterier; 15. Systematisk kompetencevurdering i alle videreuddannelsesforløb

LVU/Ø finder det meget positivt at der sættes mere fokus på betydningen af efteruddannelse. Vi skal sikre at vores speciallæger har de bedste muligheder for at udvikle sig – både inden for nogle formaliserede efteruddannelsesforløb og via uformel kursaktivitet.

Desuden er det positivt at Det Nationale Råd inddrages i dette arbejde.

Bevægelsen hen imod mere formaliseret efteruddannelse for speciallægerne hilses også velkommen. Det er afgørende at vores læger har de rette kompetencer samt at de understøttes i en mere systematisk vurdering af kompetencer. Vi skal arbejde henimod en tæt og langt mere organiseret kobling mellem lægelig videreuddannelse og lægelig efteruddannelse

LVU/Ø opfordrer SST til meget klart at få defineret afgrænsningerne fra hvad vi i dag kalder fagområder til hvad der fremadrettet skal være fagområder og faglig profilering. Det står ikke helt klart frem af rapporten og som det beskrives i rapporten har den tidligere uklare definition bidraget til meget forskellig

praksis. LVU/Ø imødeser derfor et uddybende arbejde med dette, herunder en proces for transformationen fra nuværende praksis til fremtidig praksis.

16. Tilpasning af specialespecifikke og generelle kurser

LVU/Ø finder det positivt, at der lægges op til et evidensbaseret og nationalt tilpasningsarbejde vedr. de specialespecifikke kurser med større fokus på en systematisk tilgang til udvikling samt et langt større fokus på didaktik og integration med øvrige kompetencer. LVU/Ø håber, at også viden om kursers sammenhæng med lægernes kliniske arbejde og fokus på transfer til uddannelseslægenes kliniske læring vil blive inddraget i dette udviklingsarbejde. LVU/Ø bifalder, at SST eksplicit har formuleret, at arbejdet med revision af såvel målbeskrivelse som kursusrække fremadrettet forudsætter yderligere ressourcer til en professionalisering og nødvendiggør dækning af de reelle omkostninger- også til det forestående udviklingsarbejde.

LVU/Ø tilslutter sig behovet for fælles retningslinjer på tværs af regioner for praksis for eventuel placering af specialespecifikke kurser under introduktionsuddannelse samt muligheden for, at der ved tungtvejende lærings- og driftsmæssige hensyn, kan indgå specialespecifikke kurser i i-stillinger.

LVU/Ø er meget enige i, at den samlede kursusrække skal afspejle alle lægeroller og ikke blot den medicinske ekspert og ønsker at understrege vigtigheden af, at kurser denne type også i speciallægeuddannelsen udvikles og afholdes på tværs af specialer og med forankring af kursusledelsen i de specialer, der har særlige kompetencer eller viden indenfor området.

LVU/Ø ser det fornuftigt at ansvaret for udvikling og afholdelse bevares hos hhv. de regionale råd for lægers videreuddannelse (generelle kurser), og de specialebærende selskaber, (specialespecifikke kurser), dog har LVU/Ø en opmærksomhed på, at de tværgående og generelle kompetencer med fordel kan placeres enten udenfor specialet som beskrevet i tidligere afsnit eller på tværs af flere specialer – dette vil kræve en proces vedr. den konkrete organisering og en klar beskrivelse af ansvar og opgaver i relation hertil. LVU/Ø ønsker, at ansvaret for udvikling af kompetencer hos hovedkursusledere placeres sammen med den øvrige kompetenceudvikling af uddannere, nemlig hos de regionale råd for lægers videreuddannelse, som flere steder har et udvalg for uddannelse af uddannere. Principper for, hvilke kvaliteter og kompetencer hovedkursusleder skal besidde bør formuleres i et nationalt samarbejde mellem de tre videreuddannelsesregioner.

LVU/Ø imødeser en styrket implementering af simulationsbaseret træning i speciallægeuddannelsen og er enige i, at det bør foregå nationalt i et samarbejde med de regionale simulationscentre af hensyn til erfaringsudveksling, vidensdeling og effektiv ressourceudnyttelse. LVU/Ø finder det positivt, at flere

specialer afholder kurser i de regionale simulationsenheder, så der kan veksles mellem forskellige læringsmetoder, og så der er mulighed for at integrere kompetencevurdering på kurserne. Dog bemærkes det, at dette kræver øgede ressourcer og stiller nye krav til regionens simulationsenheder ligesom det vil forudsætte et væsentligt udviklingsarbejde, da fx flere medicinske specialer ikke har tradition for denne læringsform.

LVU/Ø hilser den gennemgribende revision af både generelle og specialespecifikke kurser velkommen og ønsker at denne iværksættes fremrykkes i implementeringsplanen, idet de tre videreuddannelsesregioner allerede igennem lang tid har ønsket at revitalisere disse kurser. LVU/Ø mener at dette arbejde kan gennemføres sideløbende og i synergi med de øvrige udviklingsopgaver i revisionsarbejdet. På samme måde mener LVU/Ø at arbejdet henimod en lidt kortere kursusrække af højere kvalitet for de specialespecifikke kurser også bør igangsættes tidligt i processen. For både generelle og specialespecifikke kurser ønsker LVU/Ø at forbedrede kurser også implementeres for igangværende uddannelsesforløb i takt med udviklingen.

17. Forskningstræning erstattes af kursus i anvendelse af forskning og kvalitetsarbejde

LVU/Ø er meget enige i anbefalingen og ønsker, at dette arbejde igangsættes snarest muligt og også vil gøres gældende/erstatte forskningstræningskurset for igangværende hoveduddannelsesforløb i takt med at kurset udvikles færdigt.

LVU/Ø ønsker at blive hørt i udpegningen af arbejdsgruppen under det Nationale Råd for Lægers Videreuddannelse og foreslår, at der også inddrages ressourcepersoner udefra ved behov.

18. Medicinsk pædagogisk understøttelse af uddannelsesopgaven.

LVU/Ø støtter rapportens oplæg til medicinsk pædagogisk eksperthjælp til specialebærende selskaber og "uddannere" i arbejdet med styrke udpegning og anvendelse af obligatoriske, anerkendte metoder. Herudover har LVU/Ø en stor opmærksomhed på hvordan både de forskellige ledelseslag og niveauer af uddannere og uddannelsesinvolverede samlet set kan bidrage til at prioritere og løfte kompetencerne hos uddannelsesansvarlige og vejledere mhp at øge kvaliteten i den kliniknære uddannelse og i særdeleshed opgaven med kompetencevurdering og feedback. LVU/Ø ønsker at gøre opmærksomme på, at der er et stort behov for både koordinering, samskabelse og inddragelse af IT-eksperter i forbindelse med udvikling og implementering af IT-baserede værktøjer samt at den løbende opgave med vedligehold af denne type redskaber, fx ved revisioner af målbeskrivelser og uddannelsesprogrammer er res-

sourcekrævende, hvilket nødvendiggør en ledelsesmæssig prioritering af området. LVU/Ø støtter, at der udvikles et nationalt program for uddannelse af uddannede med fælles curriculum, dvs. kompetenceprofiler og standarder for viden og kvalitet på området.

19. Kvalitetsudvikling af den lægelige videreuddannelse i almen- og speciallægepraksis

LVU/Ø imødeser arbejdet med en ordning for kvalitetsudvikling af den lægelige videreuddannelse i almen- og speciallægepraksis – LVU/Ø understøtter at eksisterende velfungerende ordninger, som fx kvalitetsklynger kan inspirere organisationen, men ønsker samtidig at bevare koblingen til/repræsentation af videreuddannelsesregionerne i forbindelse med dette arbejde.

20. Koordineret dimensionering og prognose

LVU/Ø er enig i anbefalingen vedr. en fortsat central og national dimensionering af videreuddannelsen.

På vegne af Videreuddannelsesregion Øst

Kristine Sarauw Lundsgaard, Sekretariatschef